

Sygn. akt: III U 674/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 listopada 2014r. w O.

sprawy z odwołania Z. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 27.06.2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że przyznaje Z. K. (1) prawo do emerytury począwszy od 01.06.2014r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 12.06.2014r. Z. K. (1) złożył w Oddziale ZUS w P., wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 27.06.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił Z. K. (1) prawa do tego świadczenia uznając, iż nie udowodnił on wymaganego na dzień 01.01.1999r. 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z. K. (1) decyzję powyższą zaskarżył wnosząc od niej odwołanie, w którym wywodził, że legitymuje się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że Z. K. (1) nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, nie

przystąpienia do OFE i legitymowania się 25-letnim stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS wskazał, że na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach odwołujący nie przedstawił żadnych dokumentów.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie Z. K. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż urodził się on 21.05.1950r. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli: - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, - nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa, - w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczo okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Odwołujący wywodził, że w szczególnych warunkach pracował w Przedsiębiorstwie (...), a następnie w Przedsiębiorstwie Budowlano – Usługowym (...) gdzie wykonywał prace mechanika samochodowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie w kanałach remontowych. Poza tym odwołujący wnioskował o zaliczeniu mu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia na stanowisku palacza w Szkole Podstawowej w K..

Wobec powyższego zasadniczą kwestią wymagającą przesądzenia w przedmiotowej sprawie było rozstrzygnięcie, czy odwołujący w powyższych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Podkreślić w tym miejscu należy, że dla oceny czy pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (vide wyrok SN z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10).

W celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego w spornych okresach Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych.

Świadek W. K. zeznał, że pracował z odwołującym od 1977r do 1991r. najpierw w przedsiębiorstwie (...), a następnie po reorganizacji firmy w K.. Podał on, że Z. K. (2), podobnie jak on, pracował tam jako mechanik samochodów ciężarowych, przy czym pracę wykonywał wyłącznie w kanałach remontowych. Naprawiał samochody ciężarowe: T., J., K.. Świadek podkreślił, że aby naprawić samochód ciężarowy koniecznym było skorzystanie z kanałów remontowych, których było trzy. Świadek dodał, że taboru do napraw było wówczas bardzo dużo. Podał, że on uzyskał prawo do

wcześniejszej emerytury po odwołaniu do Sądu. W. K. zeznał, że pracował również z Z. K. (1) w Szkole Podstawowej w K. w latach 1994 – 1999r. Obaj pracowali jako palacze CO. Pracowali we trzech na zmiany. Obsługiwali ręcznie duże, nieautomatyzowane piece na węgiel i drewno.

Podobnej treści zeznania złożył E. P., który zeznał, że z odwołującym pracował w firmie (...). Obaj pracowali jako mechanicy samochodowi przy naprawach samochodów ciężarowych. Również ten świadek podkreślił, że była to praca cały czas wyłącznie w kanałach remontowych. Świadek dodał, że również on uzyskał po odwołaniu się do Sądu prawo do wcześniejszej emerytury i jemu okres pracy w T. został zaliczony do okresów pracy w szczególnych warunkach.

Świadek M. S. zeznał, że on pracował z odwołującym w Szkole Podstawowej w K.. Podał on, że palaczy było wówczas trzech. Pracował na zmiany z W. K. i Z. K. (1). Do ich obowiązków należała ręczna obsługa pieca CO, który nie był zautomatyzowany, wrzucanie węgla, czyszczenie pieca. Pracowali codziennie po 8 godzin dziennie.

Zeznania świadków w pełni korespondują z zeznaniami odwołującego Z. K. (1), który potwierdził w pełni zeznania świadków i podał, że w przedsiębiorstwie (...), gdzie pracował w latach 1977 - 1991, wykonywał tylko prace mechanika samochodowego wyłącznie w kanałach remontowych. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, często w nadgodzinach. Następnie przez pięć kolejnych sezonów grzewczych pracował w Szkole Podstawowej w K. jako palacz CO, gdzie obsługiwał nieautomatyzowany piec CO. Musiał palić w tym piecu, pilnować temperatury, czyścić piec.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Zeznania świadków są spójne, konsekwentne, tworzą logiczną całość. Świadkowie pracowali razem z odwołującym w spornych okresach, zatem posiadali wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy.

Zeznania świadków korespondują też z treścią przedłożonych przez odwołującego świadectw pracy, jak też z dokumentami z akt osobowych. Ze świadectwa pracy z dnia 31.08.1988r. wynika, że odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w O. Ekspozytura w W. w okresie od 03.08.1977r. do 31.08.1988r. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych. Ze świadectwa pracy z dnia 04.09.1991r. wynika, że odwołujący był zatrudniony w P.B.U. (...) Sp. z o.o. w W. w okresie od 01.09.1988r. do 04.09.1991r. na stanowisku mechanika. Analiza dokumentów z akt osobowych odwołującego za okres jego pracy w przedsiębiorstwach (...) i (...) wskazuje, że stanowisko pracy odwołującego określane było ogólnie jako „mechanik”, „mechanik napraw pojazdów samochodowych” bądź „monter samochodowy”, jednakże wskazać należy, że Z. K. (2) cały czas wykonywał ten sam rodzaj pracy tj. prace mechanika w kanałach remontowych, co wynika bezsprzecznie z przeprowadzonych dowodów osobowych. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem i doktryną, nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj powierzonej pracy decyduje o zakwalifikowaniu pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze. Skoro przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że odwołujący w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace mechanika przy naprawie samochodów ciężarowych wyłącznie w kanałach remontowych, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że sporne okresy pracy należy zaliczyć odwołującemu do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Przedłożone przez odwołującego świadectwa pracy z dnia 25.04.1994r., 24.04.1995r., 19.04.1996r., 23.04.1997r., 21.04.1998r. i 19.04.1999r. potwierdzają z kolei, że odwołujący był w okresach od 01.02.1994r. do 14.05.1994r., 10.10.1994r. do 21.04.1995r., od 20.10.1995r. do 19.04.1996r., od 24.10.1996r. do 23.04.1997r., 15.10.1997r. do 17.04.1998r. i od 15.10.1998r. do 15.04.1999r., zatrudniony w Szkole Podstawowej w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacza CO. Powyższe potwierdzają w pełni dokumenty z akt osobowych za sporne okresy zatrudnienia.

Reasumując powyższe Sąd doszedł do przekonania, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach należy zaliczyć Z. K. (2) okres od dnia 03.08.1977r. do 31.08.1988r. (tj. 11 lat i 29 dni) z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w O., okres od 01.09.1988r. do 4.09.1991r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano – Usługowym (...) w W. (tj. 3 lata i 4 dni) w których to okresach Z. K. (2) wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Była to praca

wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tego rodzaju prace są wyszczególnione w wykazie A dziale XIV poz. 16 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze. zm.). Sąd uznał też za zasadne zaliczenie odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w Szkole Podstawowej w K. wskazanych w wymienionych powyżej świadectwach pracy w szczególnych warunkach na stanowisku palacza CO (tj. łącznie 2 lata, 5 miesięcy i 21 dni), w których to okresach Z. K. (2) wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w wykazie A dziale XIV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze. zm.) tj. prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Reasumując powyższe Sąd uznał, że odwołujący w przedmiotowym postępowaniu wykazał staż pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 16 lat, 6 miesięcy i 24 dni.

Z. K. (2) spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 29 lat, 3 miesiące i 27 dni, osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) i nie przystąpił do OFE (vide: dokumenty z akt emerytalnych).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w oparciu o art. 477¹⁴§2 kpc i przyznał Z. K. (2) prawo do emerytury począwszy od dnia 01.06.2014r. tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym odwołujący złożył wniosek o świadczenie.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury. ZUS nie dysponował bowiem świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach, pozwalającymi na uznanie pracy odwołującego w spornych okresach jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Dopiero na etapie postępowania sądowego po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego odwołujący w sposób niewątpliwy wykazał, że zgromadził wymagany ustawą 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.